

A tartás jogi fogalmáról – I. rész

Bevezetés. Első két cikkemben a „tartás” változatos jogi megjelenéseit hozom a tisztelt Olvasó elé, mellyel céloom a magánjogi fogalomtár sokszínűségének megmutatása. Illusztrációul néhány Legfelsőbb Bírósági (LB) bírósági határozatot is elhelyezek a szövegben.

A tartás a Polgári törvénykönyvben (Ptk.). A magánjog alfája és ómegája a Ptk. A Ptk. szerint e szerződés alapján az eltartó az eltartottat megfelelően tartani köteles. A törvény (tv.) kimondja, hogy a tartás kötelezettsége a gondozásra, a gyógyíttatásra, az ápolásra és az eltemettetésre is kiterjed. A szerződésben az eltartó a tartás fejében jellemzően ingatlanát ígéri az eltartóra átruházni. A szerződéssel a felek egymás között tartós jogviszonyt hoznak létre, amely életüket rendkívüli mélységben befolyásolja, áthatja. E szerződést az elmélet szerencseszerződésnek minősíti, hisz az eltartó szolgáltatása az eltartott halálával ér véget. Eseti döntésében kimondta a LB, hogy a tartási szerződés esetében – a szerződés szerencse jellege folytán – a feltűnő értékaránytalanság nem eredményez érvénytelenséget. Másik eseti döntés szerint nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, ezért érvénytelen az a tartási szerződés, melyet eltartóként a gyógyíthatatlan beteg eltartott orvosának hozzátartozója köt az eltartottal. Egy másik perben hozott döntés szerint: nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe az a tartási szerződés, amelyet az eltartó az eltartott gyógyíthatatlan betegségének tudatában, de az eltartott kifejezett kívánságára köt meg, és azzal az eltartott gondozásának és ápolásának teljes terhét magára vállalja.

A tartási szerződés vezérfonala a felek közötti **együtműködés**, mégis a tartás hosszú időszaka során a felek közötti jogviszony megromolhat. Ezen élethelyzetek sokszor pereskedéshez vezetnek. Ilyen esetben a bíróság a tartási szerződést – mindkét fél érdekeinek figyelembevételével – módosíthatja. Ha ez nem vezet eredményre és a tartás mint szolgáltatás ellehetetlenült, akkor valamelyik a bíróság kérelemre a tartási szerződést életjáradéki szerződéssé alakíthatja át, feltéve, hogy a tartási szerződés céljának betöltésére ez alkalmasnak mutatkozik. Az életjáradéki szerződésben az eltartó tartás helyett járadékot, időszakonként visszatérően pénzüsszeget fizet az eltartott részére. A tartási szerződést a bíróság csak kivételesen szünteti meg, akkor is a felek megfelelő kielégítésével.

A bírói gyakorlatból az együtműködés körében: A tartási (öröklési) szerződés teljesítésében a feleket fokozott együtműködési kötelezettség terheli. A jogosult (eltartott) egyoldalú magatartása, a szolgáltatások indokolatlan visszautasítása nem vonja maga után szükségképpen a tartási (öröklési) szerződés megszüntetését. Továbbá: a tartási szerződések teljesítésében a felek együtműködésének arra kell irányulnia, hogy a szerződés eredeti célját, rendeltetését be tudja tölteni.

Ha az együttműködés hiánya folytán a tartásra jogosult magatartása hiúsítja meg a természetbeni tartást, elsődlegesen a szerződést életjáradéki szerződéssé kell átváltoztatni. Ha viszont a szerződés eredeti célját ilyen módon nem képes betölteni, a szerződés megszüntetésének lehet helye.

Az öröklési szerződés – a végrendelettől különbözően – kétoldalú, szerződéses végintézkedés, melyben az örökhagyó arra vállal kötelezettséget, hogy az eltartót a tartás (vagy életjáradék) fejében örökösévé teszi. Egy ítéletében megállapította a LB, hogy nem felel meg az öröklési szerződéssel szemben vállalt tv-es kritériumoknak az a szerződés, mellyel az örökös-eltartó az örökhagyók eltartását az eltartottak saját költségviselése mellett vállalja. Az öröklési szerződésre a tartási szerződés szabályait kell alkalmazni. Érdekes kérdés, ha az örökhagyó egy vagyontárgyára, pl. a tulajdonában álló ingatlanra vonatkozóan végrendeletet alkot, majd később ugyanerre az ingatlanra öröklési szerződést köt. A joggyakorlat szerint az öröklési szerződéssel hatályát veszti az ugyanarra a vagyontárgyra vonatkozó végrendelet. Sajátos szabály, hogy az öröklési szerződés értelmezésére a végrendelet értelmezésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, azaz a szerződés szavai mögött első sorban azt kell kutatni, hogy mire irányult az örökhagyó akarata.

Jelen cikkem mintegy folytatásaként a következő számban a családi jogi tartás fogalmába kívánok betekintést nyújtani.

Pomáz, 2007. július 31.

dr. Wertán Balázs ügyvéd, Pomáz

drwertan@wertan.hu - www.wertan.hu

Tel: 323-874; 30/6196-496